

Sajátos nevelési igényű tanulók részvétele a középfokú felvételi eljárásban

1. Ki minősül sajátos nevelési igényű (a továbbiakban: SNI) tanulónak?

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 4. § 25. pontja szerint **SNI gyermek, tanuló**: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.
- A szakképzésről szóló 2019. évi LXXX törvény (a továbbiakban: Szkt.) 7. § 5. pontja szerint **SNI** vagy fogyatékossgal élő személy: az a tanuló, illetve képzésben részt vevő személy, aki az Nkt. szerinti szakértői bizottság vagy rehabilitációs hatóság szakvéleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi – látási, hallási –, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrumzavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral – súlyos tanulási, figyelem-, vagy magatartás-szabályozási zavarral – küzd.

2. Hogyan igazolható, hogy a tanuló sajátos nevelési igényű?

A tanuló SNI minősítését a pedagógiai szakszolgálat megfelelő szakértői bizottsága **szakértői véleménybe** foglalva állapítja meg. A pedagógiai szakszolgálat szakértői bizottságainak működését, illetékességét EMMI rendelet¹ határozza meg.

A szakértői vélemény tartalmazza:

- annak megállapítását, hogy a tanuló sajátos nevelési igényű (SNI), valamint
- mindazoknak a mentességeknek és kedvezményeknek a körét, amelyek a tanulót a tanulmányai során megilletik.

A **kedvezmények és mentességek a középfokú felvételi eljárás során csak az érvényes szakértői vélemények birtokában érvényesíthetők**. Előzetes szakértői vélemény vagy szakorvosi vizsgálati eredmény az írásbeli vizsgán kedvezmények/mentességek igénybevételére nem jogosít. Ha a középfokú felvételi eljárás során a szakértői véleményben foglaltak alkalmazásával kapcsolatban kérdés merül fel, akkor tanácsos a véleményt kiállító a szakértői bizottsághoz, vagy az érintett középfokú iskolához fordulni.

3. Tájékozódás – mire kell figyelni a felvételi eljárás során?

A) Az adott tanulmányi területen fogadnak-e, és milyen feltételekkel SNI tanulókat?

- Az SNI tanulóknak és szüleiknek már jóval a felvételi eljárás megkezdése előtt tájékozódniuk kell, hogy a továbbtanulásra kiválasztott középfokú iskola – ahová a tanuló februárban jelentkezést kíván beadni – az SNI tanulóknak vonatkozóan milyen speciális elbírálási szabályokat határoz meg. Ezen ismeretek birtokában tudják eredményesen megtervezni a tanuló „felvételi stratégiáját”. Különösen fontos ez akkor, ha valamelyik továbbtanulásra kiválasztott középfokú iskola felvételi eljárása során kéri a központi írásbeli vizsga eredményeit.
- Minden középfokú felvételiztető intézmény – a jogszabályi előírásokra figyelemmel – egyedileg határozza meg az SNI tanulóknak vonatkozó **speciális felvételi követelményeket**. Az erre vonatkozó tájékoztatást az intézmény honlapján **nyilvánosságra kell hozni**:
 - az intézmény felvételi tájékoztatójában, valamint
 - az intézmény alapító okiratában/szakmai alapidokumentumaiban.

¹ A pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről szóló 15/2013 (II. 26) EMMI rendelet 13. §

- A középfokú intézmények által meghirdetett **tanulmányi területek szövege** tartalmazza, hogy **az adott tanulmányi területen fogadnak-e egy adott kategóriába tartozó SNI tanulókat vagy sem.**
- **Ha** a középfokú intézmény alapító okiratában/szakmai alapidokumentumaiban **szerepel SNI** tanulók nevelésének-oktatásának, azaz **fogadásának ténye, az intézmény maga határozza meg, hogy mely tanulmányi területén, milyen feltétellel fogadja az érintett tanulókat** (pl. matematika tanulmányi területen diszkalkuliás tanulókat nem fogad). Ezek a feltételek tanulmányi területenként – például a képzés jellegének függvényében – eltérőek lehetnek.

Például, ha a tanulmányi terület szövege a következő:

„Gimnázium; 4 évfolyam; emelt szintű oktatás matematika tantárgy(ak)ból; a tanulmányi területen oktatott első idegen nyelv a következő(k egyike): angol, német; a tanulmányi területen oktatott második idegen nyelv a következő(k egyike): francia, német, olasz; a tanulmányi területre mozgásszervi fogyatékos, látási fogyatékos (gyengénlátó), beszéd fogyatékos tanulók is jelentkezhetnek; felvétel a tanulmányi eredmények, a magyar nyelvi és a matematika központi írásbeli vizsga eredménye alapján.”

A fenti intézmény például a tanulmányi terület szövegében látható információk szerint az autizmus spektrumzavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók jelentkezését elutasíthatja a felvételi eljárás során (amennyiben az intézmény dokumentumaiban erre vonatkozó egyéb szabályozás nincs).

- Ha az iskola alapító okirata szerint a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható SNI gyermekek, tanulók iskolai nevelése-oktatása feladatát ellátja, az érintett tanulókat legalább egy meghirdetett tanulmányi területén fogadnia – és ha a tanulókkal tanulói jogviszonyt létesít, akkor az ellátást számukra biztosítania – kell.

Ha az intézményi dokumentumokban vagy a felvételi tájékoztatóban **az SNI tanulók továbbtanulásával kapcsolatosan** nem található megnyugtató válasz, akkor a felvételi eljárás részleteiről **az érintett iskolától érdemes információt kérni.**

B) Milyen kedvezmények illetik meg az SNI tanulókat a felvételi eljárás során?

Az SNI tanulókat az érvényes szakértői véleményben foglaltak alapján megillető kedvezmények/ mentességek:

- egyes tantárgyakból vagy tantárgyrészekből mentesítés az értékelés és a minősítés alól,
- hosszabb felkészülési idő a vizsga során (pl.: szóbeli vizsga során),
- biztosítani kell az iskolai tanulmányai során általa használt, megszokott eszközöket,
- a vizsgaszervezéssel alkalmazkodni kell az adottságaihoz.

C) Tájékozódni kell, hogy a magyar nyelv és/vagy matematika tantárgyakból az értékelés és minősítés alóli mentesítéssel rendelkező tanulók esetében a központi írásbeli vizsgán történő részvétel szükséges-e.

Az értékelés és minősítés alóli mentesítés az iskolai tanulmányok alatti teljesítmény értékelésére és minősítésére vonatkozik. Az értékelés és minősítés alóli mentesítés nem jelenti egyúttal azt, hogy a mentesített tanulónak nem kell részt vennie az érintett tárgyból a tanórákon, vagyis **nem jelenti azt, hogy magyar nyelv és/vagy matematika vizsgatárgyból egyáltalán semmilyen, számonkérhető ismeretanyaggal nem rendelkezik.**

A központi írásbeli vizsgán történő részvétel nem része az iskolai tanulmányoknak és a vizsgán nem kötelező a részvétel. A **tanuló választásának függvénye**, hogy részt vesz-e a központi írásbeli vizsgán, illetve **jelentkezik-e olyan intézménybe**, ahol a felvétel feltétele a központi írásbeli vizsga eredménye.

Ha a továbbtanulásra kiválasztott középfokú iskola a felvétel feltételeként előírja a központi írásbeli vizsgát, a magyar nyelv és/vagy a matematika tantárgyak **értékelése és minősítése alóli mentesítéssel rendelkező SNI tanulónak és a szülőjének még az írásbeli vizsgára való jelentkezés előtt tisztáznia kell a továbbtanulásra kiszemelt minden egyes iskolával a következőket:**

- a szakértői véleményben foglaltak alapján a mentesítés ellenére az intézmény megköveteli **a tanuló részvételét** az írásbeli vizsgán (egyik vagy mindkét tárgyból) vagy sem,
- az iskola a **központi írásbeli vizsga eredménye nélkül is**, esetleg pl. csak a matematika vagy esetleg csak a magyar nyelv eredményének figyelembevételével vagy egyéb, az intézmény szakmai alapidokumentumában meghatározott, és a felvételi tájékoztatóban nyilvánosságra hozott módon bírálja majd el a felvételi jelentkezését.

Önmagában az a körülmény, hogy az iskola fogad SNI tanulókat, nem jelenti azt, hogy a jelentkezőknek nem kell teljesíteniük az intézmény által az egyes tanulmányi területeken előírt, valamennyi tanuló esetében egységes (pl. központi írásbeli vizsga eredménye) felvételi feltételeket. Ezért szükséges minden intézménnyel külön egyeztetni.

A tantárgyi mentesítés ellenére a tanuló, illetve szülője dönthet úgy is, hogy amennyiben valamelyik továbbtanulásra kiszemelt középfokú intézmény kéri, akkor részt vesz a központi írásbeli vizsgán. Azonban, ha a szakértői véleményben foglaltak ellenére megírja az adott vizsgatárgyból a vizsgát, az elért pontszámok ismeretében utólag nem kérheti az adott vizsgatárgy eredményének semmissé tételét, illetve az eredmények értékelő lapról történő törlését.

Figyelem!

- Az SNI tanuló a szakértői véleményben leírtak alapján **kizárólag a továbbtanulásra kiválasztott középfokú iskolától kérheti** a központi írásbeli vizsga teljesítése alóli felmentését. Az írásbeli vizsgát szervező középiskolától (mint vizsgaszervező intézménytől) még akkor sem kérhet felmentést, ha a későbbiekben csak ebbe az intézménybe kíván jelentkezni. **Az írásbeli vizsgaszervezéssel összefüggésben a középfokú intézmény igazgatója az írásbeli vizsga megírása alól a tanulót mentesítő határozatot nem hozhat.**
- Több továbbtanulásra kiválasztott középfokú iskola esetében **intézményenként más és más lehet az írásbeli vizsga teljesítésével összefüggő, illetve a vizsga eredményének figyelembevételével kapcsolatos döntés. Ha az egyik továbbtanulásra kiszemelt intézményben a pontszámításhoz megkövetelik az írásbeli vizsga eredményét, míg a másokban nem,** (mert pl. a hiányzó eredmény megállapítására a helyi szabályokat alkalmazzák) **akkor kizárólag a szülő és a tanuló dönthet arról, hogy az összes körülményt mérlegelve részt vesz-e a tanuló a vizsgán vagy sem.**
- **Kizárólag a szülő feladata külön – külön a továbbtanulásra kiválasztott intézményekkel a fenti kérdések egyeztetése, és az írásbeli vizsgán történő részvétellel kapcsolatos döntés meghozatala.**

Az előzetes tájékozódás eredményétől függetlenül, a felvételiző tanuló jelentkezhet a központi írásbeli vizsgára. Ez általában tanácsos is, hiszen könnyen előfordulhat, hogy a februári felvételi jelentkezésig elképzelései, szándékai megváltoznak, és mégis szüksége lesz a vizsga eredményére. A tanulót nem éri semmilyen hátrány, ha megírja a központi írásbeli vizsgát, mert a vizsga eredményének ismeretében, a továbbtanulásra megjelölt **intézményekkel történő előzetes egyeztetésnek megfelelően** adhatja majd be a jelentkezését a továbbtanulásra kiválasztott iskolákba. **Akár intézményenként külön-külön is eldöntheti, hogy a központi írásbeli vizsga eredménye alapján vagy az SNI tanulókra vonatkozó helyi, speciális értékelési szabályok szerint kéri jelentkezésének elbírálását.**

A központi írásbeli vizsgáról kiállított **Értékelő lap a valós tényeket rögzíti, azt, hogy a vizsgázó az általa elérhető maximális pontszámból hány pontot ért el. Az írásbeli vizsgán elért eredmények figyelembevétele, a felvételi eljárás során – a speciális értékelési szabályok alapján – elért összeredményének a megállapítása a továbbtanulásra kiválasztott középfokú iskola feladata.** Az elért eredmény intézményenként más és más lehet, a tantárgyi mentesítéssel összefüggő döntés függvényében.

4. Hogyan érvényesíthetők a kedvezmények/mentességek?

Ha az SNI tanuló úgy dönt, hogy megírja a központi írásbeli vizsgát, akkor **a központi írásbeli vizsga előtt a vizsgaszervező iskolában – a speciális körülményekre, illetve eszközökre vonatkozóan – kérelmet nyújthat be a jelentkezési lap mellékleteként, az Oktatási Hivatal által kiadott űrlapon.**

Az írásbeli vizsgajelentkezést a tanuló a számára a legkényelmesebb vizsgaszervező középfokú iskolába adja be. Teljesítményének megítélését a központi írásbeli vizsga választott helyszíne nem befolyásolhatja. A vizsgaszervező iskola kiválasztása független attól, hogy később a tanuló melyik iskolába kíván majd felvételizni (továbbtanulásra kiválasztott középfokú iskola).

A kérelmet és a szakértői véleményt a jelentkezési lappal együtt kell benyújtani az iskolához, mivel a speciális körülményekre vonatkozó kérelem a vizsgaszervezést is érinti. A vizsgajelentkezéssel kapcsolatban részletes információk a **Tájékoztató a központi írásbeli vizsgákról – vizsgaszervezés, jelentkezés** linken találhatók.

A kérelemben a vizsgázó – a szakértői véleményben foglaltaknak megfelelően – az alábbi táblázatban felsorolt kedvezményeket kérheti a vizsgát szervező intézménytől:

A központi írásbeli vizsgát szervező intézménytől kérhető kedvezmények	SNI
mentesítés az egyes vizsgarészek vonatkozásában az értékelés egy részlete alól ²	IGEN
az írásbeli dolgozat elkészítéséhez szükséges munkaidő meghosszabbítása; (időhosszabbítás)	IGEN
iskolai tanulmányok során az általa használt, megszokott eszközök biztosítása; (eszközhasználat)	IGEN
a vizsgaszervezés során speciális körülményeinek figyelembevétele; (speciális vizsgakörülmény)	IGEN

A tanuló akár egyszerre valamennyi kedvezményre jogosult lehet, és a szülő szakértői véleménnyel alátámasztott kérelme alapján valamennyi kedvezménnyel élhet is. **A kedvezményekről – az összes körülményt mérlegelve – minden esetben a vizsgaszervező intézmény igazgatója dönt.**

A vizsgaszervező intézmény **kizárólag az érvényes szakértői véleménnyel alátámasztott, és a vizsgát megelőzően igényelt** kedvezményeket/mentességeket biztosíthatja. Olyan kedvezmény biztosítására, amelyet a vizsgát megelőzően nem igényeltek, a vizsgaszervező intézmény még akkor sem jogosult, ha azok a szakértői véleményben szerepelnek.

5. Mit jelentenek az egyes kedvezmények?

A vizsgaszervezéssel alkalmazkodni kell a tanulók adottságaihoz

A vizsga helyszínén az ültetési rendet úgy kell kialakítani, hogy a vizsgázók egymást ne zavarhassák, és ne segíthessék. Az intézmény igazgatója – a körülmények mérlegelésével, a tanuló speciális helyzetére tekintettel – dönthet arról, hogy az SNI vizsgázó külön teremben írja meg a vizsgát.

Mentesítés a vizsga meghatározott részeinek értékelése alól

Ez a kedvezmény arra az esetre vonatkozik, amikor a tanuló az adott vizsgatárgy követelményeinek valamely részlete (pl. magyar nyelvből a helyesírás feladatok értékelése, vagy a matematikából a szerkesztést igénylő feladatok) alól mentesül.

Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a szakértői véleményben leírtak alapján – figyelembe véve a tanuló készségeit és képességeit – a mentesítéssel érintett készségeket, képességeket mérő feladatok megoldását a vizsgadolgozat értékelésekor nem veszik figyelembe. Nem alkalmazható ez a kedvezmény a teljes tantárgy követelményeinek teljesítésére, **vagyis nem adható mentesség a feladatlap minden feladatára, illetve feladat részére (itemére).**

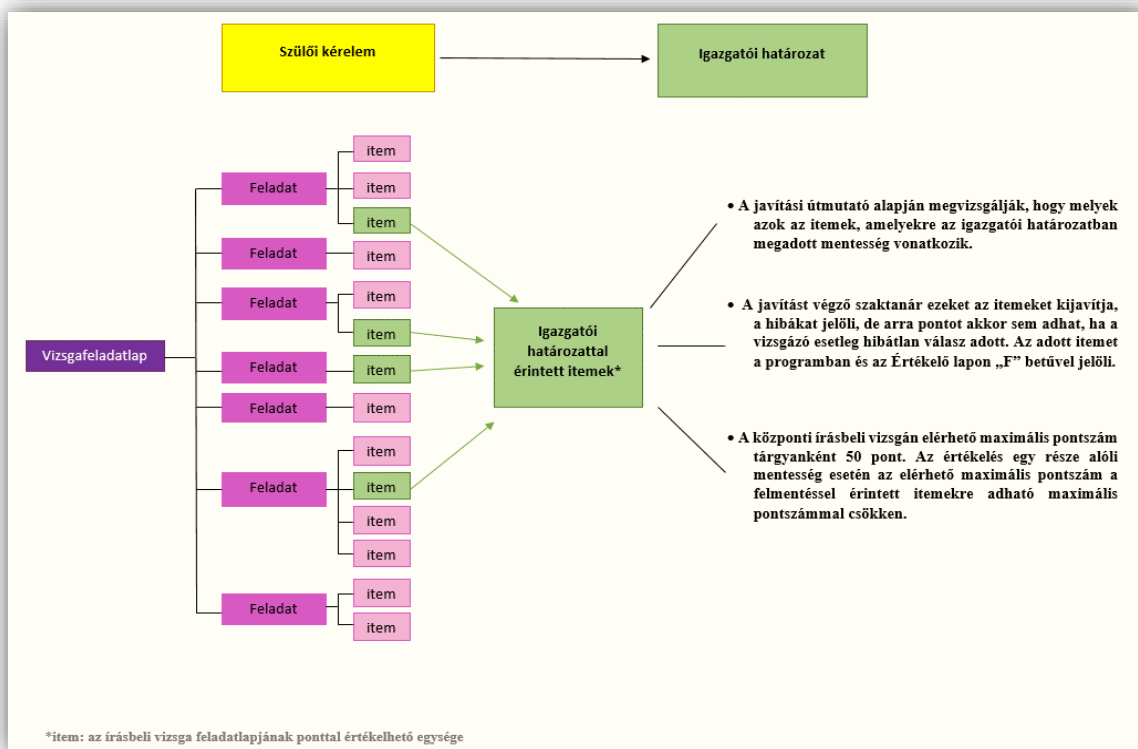
A vizsgaszervező intézmény igazgatója nem teheti meg, hogy azokat az itemeket, amelyek értékelése alól mentesítést adott, automatikusan teljesítettnek veszi figyelembe, és megadja az értük adható maximális pontokat. **A vizsgázó ezeken a feladatokon elért pontszámát ugyanis a tanuló által elért összpontszámba nem számítják bele. Ez a mentesség kizárólag az értékelésre vonatkozik, nem pedig arra, hogy a tanulónak egy-egy adott feladatot nem kell megoldania.**

Ha a tanuló a felmentéssel érintett itemet esetleg hibátlanul, maximális pontszámmal teljesíti is, az eredmények ismeretében **nincs lehetőség arra, hogy utólag a tanuló számára „kedvezőbb” eredményt vegyék figyelembe, vagyis a mentesítési kérelem a vizsga eredményeinek ismeretében a vizsgát követően nem vonható vissza, nem törölhető.**

Minden tanuló esetében a szakértői vélemény alapján egyedileg kell eldönteni az adott vizsgaszervező intézményben azt, hogy a tanuló mely feladatok értékelése alól mentesül, ám ez a konkrét feladatsor ismerete nélkül, előzetesen nem lehetséges. Ha az igazgatói határozatban a tanulót mentesítették az értékelési rendszer valamely részlete (pl.: a „külsőalak, íráskép” vagy a helyesírás értékelése) alól, akkor a felmentésben érintett feladatokról/ itemekről minden esetben – a szakértői vélemény és a szülői kérelem alapján – a vizsgaszervező intézmény igazgatója egyedileg hoz határozatot a javítási-értékelési útmutatóban foglaltak alapján.

² Nkt. 56.§ (1) bekezdés b) pont, 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 33. § (3) bekezdés

A tanuló vizsgadolgozatának javítása a hivatalos javítási értékelési útmutató alapján, az igazgatói határozat figyelembevételével történik oly módon, hogy a javító tanár a határozatban megjelölt itemeket vagy akár teljes feladatokat nem értékeli.

A vizsgaeredmények rögzítésére szolgáló programban a rögzítést végző személy „(F)” azaz a feladatrész értékelése alól mentesült jelzéssel jelzi minden érintett item esetében, hogy a tanuló az adott feladatra nem kapott pontot. A program ebben az esetben azokra a feladatokra vagy feladatrészekre kapható maximum pontokat, amelyeknél az értékelés alól a vizsgázót mentesítették, levonja a maximálisan elérhető pontszámból. Így a vizsgázó által elérhető összpontszám nem 50 pont lesz, hanem pl. csak 42. **A tanuló által elérhető maximális pontszám így csak a felmentéssel nem érintett itemekre adható maximális pontszám lehet, vagyis az összpontszám nem 50 pont lesz, hanem pl. csak 42.** A mentesítéssel érintett itemek az értékelő lapon is „(F)” megjelöléssel szerepelnek.

Időhosszabbítás

A vizsga feladatlapjainak kitöltésére vizsgatárgyanként 45 perc áll rendelkezésre. Ez az időtartam indokolt esetben, a szakértői véleményben foglaltak alapján megnövelhető. A hosszabbítás mértékéről a vizsgaszervező intézmény igazgatója az összes körülményt mérlegelve határozatban dönt.

A többletidő biztosítására, illetve a többletidő mértékének meghatározására kizárólag a pedagógiai szakszolgálat érvényes szakértői véleményében foglaltak alapján, egyéni mérlegelést követően kerülhet sor. Egységes, az adott vizsgaszervező intézményben valamennyi érintett vizsgázó számára kötelezően biztosítandó időhosszabbításra vonatkozó jogszabályi előírás nincs.

Eszközhasználat

A tanuló a szakértői vélemény alapján az igazgatói által engedélyezett – az iskolai tanulmányai során általa használt, megszokott – segédeszközt vagy segédeszközöket használhatja a vizsga során. **Ha a tanulónak engedélyezték, hogy dolgozatát számítógép segítségével készítse el, válaszai egy részét számítógépen (pl. egy üres word dokumentumban), más részeit (pl. a feleletválasztós feladatokat) a feladatlapra tudja megadni.** Így a számítógépen történő válaszadás és a feladatlapok vizuális megjelenésének előnyeit is ki tudja használni. Arra viszont figyelnie kell, hogy válaszait egyértelműen a feladatokhoz rendelje. **A vizsga teljes egészében, online formában történő teljesítésére technikai nincs lehetőség.** A vizsgaszervező a tanuló kész dolgozatának számítógépen készített részét nem újraindít, adathordozóra menti, majd kinyomtatja és a feladatlapokkal összetűzi. Nyomtatás után a felügyelő tanár szignójával ellátja a kinyomtatott dolgozatlapokat. A kinyomtatott vizsgadolgozatot a normál vizsgadolgozatokkal megegyező módon kell javítania a szaktanárnak.

A vizsgán a számítógépnek (laptop), mint segédeszköznek a használata a vizsga tisztaságát nem veszélyeztetheti. Ennek érdekében a vizsgaszervező ellenőrzi, hogy a számítógépen (laptopon) semmilyen, a tanulót jogtalan előnyhöz juttató információ (pl. az internet/hálózat elérhetőség, helyesírás ellenőrző, vagy egyéb segítséget nyújtó dokumentum, külön engedély híján számológép) ne legyen elérhető.

A vizsgaszervező intézmény vezetője a körülmények mérlegelésével dönt, hogy az eszközhasználatot az intézmény által biztosított eszközök, illetve az érintett tanulók saját eszközeinek (pl. számológép) használatával biztosítja. Az eszköz használata azonban nem mutathat túl a technikai segítségnyújtáson, nem segítheti a vizsgázót jogtalan előnyszerzéshez, illetve a vizsga objektivitását ezen eszközök használata nem sértheti.

Speciális vizsgakörülmény

Ha a tanuló speciális helyzete pl. látási fogyatékosága megkívánja, a vizsga szervezésére vonatkozóan kérelemmel fordulhat a vizsgaszervező intézmény igazgatójához. A látási fogyatékos tanuló, a vizsgájához a feladatlap speciális előállítását igényelheti. Igényét a központi írásbeli vizsga jelentkezési lapjának mellékletét képező, SZÜLŐI KÉRELEM SPECIÁLIS VIZSGAKÖRÜLMÉNYEK BIZTOSÍTÁSÁRA nyomtatványon, a megfelelő adaptációs forma megjelölésével kell az érintett vizsgaszervező iskolába eljuttatnia.

A vak, illetve aliglátó vizsgázóknak a korábbi középfokú felvételi eljárásokban készült, adaptált, a képernyőolvasó program számára minden részletében értelmezhető, txt formátumú központi írásbeli felvételi feladatsorok a **Sajátos nevelési igényű tanulók részvétele a középfokú felvételi eljárásban** linkre kattintva megjelenő cikkből érhetők el.

Ha kérdésük merül fel az igényelhető adaptáció típusokkal, vagy a látási fogyatékos jelentkezők számára biztosítható speciális eszközökkel kapcsolatosan, javasoljuk, hogy mielőbb egyeztessenek az érintett középfokú intézménnyel, vagy a tanuló általános iskolájával.

6. Mit tartalmaz az értékelő lap?

A központi írásbeli vizsgaeredményekről kiállított értékelő lap a valós tényeket rögzíti, **célja, hogy a továbbtanulásra kismért intézmény(ek)et a legteljesebb mértékben tájékoztassa a jelentkező központi írásbeli vizsgán elért teljesítményéről, és a vizsga körülményeiről.** Ennek megfelelően, ha a vizsgaszervező iskola a vizsgázó számára:

- a vizsgázót az értékelési rendszer egy részlete alól mentesíti és/vagy
- többletidőt biztosít és/vagy
- a vizsgázó iskolai tanulmányai során használt, megszokott segédeszköz használatát biztosítja,

a központi írásbeli felvételi vizsga adminisztrációs rendszere ezt az információt automatikusan rávezeti a tanuló értékelő lapjára.

7. Mire figyeljen különösen a szülő a jelentkezés benyújtásakor? Hogyan bírálják el a továbbtanulásra kiválasztott iskolák a felvételi kérelmeket?

Az SNI jelentkezők esetében **célszerű a továbbtanulásra kiválasztott középiskolát a lehető legteljesebb információval ellátni a felvételi kérelem benyújtásakor.** Az iskola igazgatója – a jogszabályban rögzített keretek betartása mellett, minden körülmény mérlegelésével – saját hatáskörben dönt a jelentkezők felvételéről³. A jelentkezési lap mellé csatolt szakértői vélemény, és a jelentkezésre szolgáló programfelületen rögzíthető szülői megjegyzések számos olyan információt tartalmazhatnak, amelyek befolyásolhatják azt, hogy a jelentkezőt a középfokú iskola milyen képzésben tudja fogadni. (Pl. tankötelezettség teljesítésének módja; korrekciós javaslatok; mentesítés; rehabilitációs foglalkozásokra vonatkozó javaslatok és területek, szakemberek és végzettségük; kijelölt nevelési/oktatási intézmény, osztály/tagozat; felülvizsgálati eljárás lehetősége és ideje stb.)

A középfokú felvételi eljárásban érintett intézmények csak a szakértői véleményben foglaltak ismeretében tudnak **megalapozott és felelősségteljes döntést hozni a tanuló beiskolázásával kapcsolatban, ezért az intézményeket a szakértői vélemény benyújtásával előzetesen tájékoztatni szükséges.** A **sajátos nevelési igényre vonatkozó információ visszatartása** semmiképpen nem segíti a beiskolázási folyamatot. Az a tény, hogy a tanuló SNI-s vagy sem, a középfokú intézmény számára, legkésőbb a beiratkozáskor – a tanulói nyilvántartás adatai alapján – **mindenképpen ki fog derülni.** Ha a szakértői véleményben foglaltak később jutnak az intézmény tudomására, az még sikeres felvételi esetében is eredményezheti azt, hogy a tanuló nem tud beiratkozni az adott középfokú intézménybe.

³ Nkt. 50. § (1) bekezdés, Szkt. 54. § (1) bekezdés

Ha az iskola alapító okirata szerint a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható SNI gyermekek, tanulók iskolai nevelése-oktatása feladatát ellátja és a tanulóval tanulói jogviszonyt létesít, akkor az ellátást egyértelműen biztosítani kell⁴.

Minden középfokú intézmény maga határozza meg, hogy a saját felvételi eljárásban milyen – a felvételi tájékoztatójában nyilvánosságra hozott – módon számítja ki az SNI (pl. egyes tantárgyak minősítése és értékelése alóli mentesítéssel rendelkező) jelentkezők felvételi pontszámait, illetve miként veszi figyelembe azon tanulók központi írásbeli vizsgán szerzett pontszámait, akik mentesültek az írásbeli vizsga meghatározott részeinek értékelése alól. Hangsúlyozzuk, hogy erre vonatkozóan **kötelező jogszabályi rendelkezés, számítási eljárás nincs.** A középfokú intézmény azonban – figyelembe véve a jogszabályi előírásokat és saját felvételi eljárásának szabályozását – nem alkalmazhat olyan számítási módszert, amely az SNI tanulók számára hátrányt okoz a felvételi eredmények kiszámítása során. **A számítási módszerrel kapcsolatos kérdésekre kizárólag a továbbtanulásra kiválasztott intézmény tud válaszolni.**

Minden középfokú intézménybe csak olyan jelentkező vehető fel, aki megfelel az adott intézmény felvételi követelményeinek. Szakképző intézménybe csak olyan tanulót lehet felvenni vagy átvenni, aki az általa választott szakmára vonatkozóan a képzési és kimeneti követelményekben előírt egészségügyi alkalmassági, továbbá a pályaalkalmassági követelményeknek megfelel, és ez alapján előreláthatóan nincs akadálya a szakmai vizsgára bocsátásának. A tanuló részsakma megszerzésére nem iskolázható be, kivéve, ha az Szkt. vagy a végrehajtásáról szóló 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet alapján a felkészítés kizárólag részsakma megszerzésére irányul, vagy a tanuló sajátos nevelési igényének jellege kizárólag a részsakma megszerzését teszi lehetővé.⁵

Az egészségügyi alkalmasságra vonatkozó és a pályaalkalmassági követelményeket a felvételi tájékoztatóban nyilvánosságra kell hozni.

Egészségügyi alkalmasság: annak az orvosi szakvéleményre alapozott megállapítása, hogy a szakképzésbe bekapcsolódni szándékozó személy testi adottságai, egészségi és pszichikai állapota alapján képes önmaga és mások veszélyeztetése nélkül a választott szakma szerinti tevékenység, foglalkozás gyakorlására és a szakmai vizsgára való felkészülésre.⁶ A szakmai alkalmasság előzetes vizsgálatát és véleményezését első fokon a szakképző intézménybe jelentkező tanulóknál a fogadó intézmény iskolaorvosa, ennek hiányában az intézmény igazgatójának kezdeményezésére a munkahigiénés és foglalkozás-egészségügyi szerv által kijelölt foglalkozás-egészségügyi szakellátó hely orvosa végzi.⁷

Pályaalkalmassági követelmény: a szakképzésbe történő bekapcsolódás – képzési és kimeneti követelményekben meghatározott – azon feltétele, amely alapján megállapítható, hogy a szakképzésben részt venni szándékozó személy képességei, készségei alapján sikeresen fel tud készülni a szakmai vizsgára és a szakma végzésére.⁸

Ha a tanuló egészségügyi, pályaalkalmassági követelményeknek való megfelelésével kapcsolatban a szülő bizonytalan, a későbbi kellemetlenségek elkerülése érdekében érdemes még a jelentkezés benyújtását megelőzően a továbbtanulásra kiválasztott intézményhez fordulni az ezzel kapcsolatos kérdésekkel.

Szerkesztés lezárva: 2026. augusztus 31.

⁴ Nkt. 47.§ (1) bekezdés, Szkt. 94. §. (1) bekezdés

⁵ A szakképzési törvény végrehajtásáról szóló 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet 153. § (1) - (2) bekezdés

⁶ Szkt. 7. § 2. pont

⁷ 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet - a munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság orvosi vizsgálatáról és véleményezéséről 11. § (2) – (3) bekezdés

⁸ Szkt. 7. § 4. pont